

V Bruseli 18. júna 2024
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10254/24
Predmet:	Závery Rady o posilnení justičnej spolupráce s tretími krajinami v boji proti organizovanej trestnej činnosti

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o posilnení justičnej spolupráce s tretími krajinami v boji proti organizovanej trestnej činnosti, ktoré Rada schválila na svojom 4 031. zasadnutí 13. – 14. júna 2024.

Závery Rady

Boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti:

posilnenie justičnej spolupráce s tretími krajinami

Úvod

Všeobecne

- a) Organizovaná trestná činnosť vrátane nedovoleného obchodovania s drogami predstavuje veľkú hrozbu pre európskych občanov, podniky a inštitúcie, ako aj pre európske hospodárstvo a bezpečnosť členských štátov. Organizované zločinecké skupiny čoraz častejšie využívajú extrémne násilie, infiltráciu do legálneho hospodárstva a korupciu, čím narúšajú právny štát a ohrozujú základy našich demokracií.
- b) Cieľom stratégie EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025¹ je posilniť spoluprácu v oblasti presadzovania práva a justičnú spoluprácu, bojovať proti štruktúram organizovanej trestnej činnosti a trestným činom s vysokou prioritou, eliminovať zisky z trestnej činnosti a zabezpečiť modernú reakciu na technologický vývoj. Stratégia EÚ v oblasti drog na roky 2021 – 2025 a akčný plán EÚ v oblasti drog na roky 2021 – 2025 poskytujú zastrešujúci politický rámec pre politiku v oblasti drog. Uplatňuje sa v nich integrovaný, vyvážený a multidisciplinárny prístup k drogovej problematike podložený dôkazmi, a to na vnútroštátnej úrovni, úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni. V novšom dokumente, v oznámení Komisie o pláne EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti², sa stanovujú opatrenia na posilnenie odolnosti logistických centier, a to aj prostredníctvom Európskej aliancie prístavov, na rozloženie vysokorizikových zločineckých sietí, prevenciu a medzinárodnú spoluprácu.

¹ 8085/21 + ADD1.

² 14114/23.

- c) Vychádzajúc z tohto rámca a vzhľadom na čoraz alarmujúcejšiu situáciu v oblasti drog existuje naliehavá potreba prijať účinné opatrenia na boj proti organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s drogami, a to v rámci spoločného úsilia členských štátov, inštitúcií a agentúr EÚ a na základe mnohostranného prístupu. Tieto závery sa zaoberajú aspektmi uvedených opatrení, ktoré sa týkajú posilnenia justičnej spolupráce s tretími krajinami.

Justičná spolupráca

- d) Väčšina najhrozivejších zločineckých sietí má dosah, ktorý presahuje hranice EÚ. Tento globálny dosah sa odráža v zložení zločineckých sietí, pričom medzi členmi 821 najhrozivejších zločineckých sietí je zastúpených 112 štátov³. Justičná spolupráca s tretími krajinami je preto nevyhnutná na uľahčenie trestného stíhania a postavenie členov zločineckých sietí pred súd.
- e) Justičná spolupráca s tretími krajinami je už dobre rozvinutá, a to na úrovni členských štátov, ako aj na úrovni EÚ. Na úrovni EÚ už existuje mnoho nástrojov, fór a právnych nástrojov. Najmä Eurojust, Európska prokuratúra (EPPO) a Európska justičná sieť v trestných veciach (EJS) neustále rozširujú svoju angažovanosť a partnerstvá s tretími krajinami s cieľom uľahčiť justičnú spoluprácu. V medziach zmlúv sú potrebné dodatočné opatrenia na ďalšie zlepšenie justičnej spolupráce s tretími krajinami v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Toto úsilie by sa malo zamerať na obmedzený počet priorít, aby sa dosiahli výsledky v krátkodobom horizonte.

³ Verejná správa Europolu s názvom Dekódovanie najhrozivejších zločineckých sietí v EÚ (*Decoding the EU's most threatening criminal networks*).

- f) Opatrenia, ktoré by sa mohli prijať na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni na posilnenie justičnej spolupráce v trestných veciach, sa líšia v závislosti od dotknutej tretej krajiny. Mali by sa pri nich zohľadniť napríklad tieto prvky: existujúca úroveň justičnej spolupráce a spolupráce v oblasti presadzovania práva; situácia v oblasti právneho štátu a základných práv vrátane ochrany údajov; situácia tretej krajiny ako krajiny pôvodu, tranzitu alebo určenia obetí a tovaru, ktoré sú predmetom obchodovania; rozsah, v akom je tretia krajina krajinou pôvodu zločineckých organizácií pôsobiacich v EÚ; rozsah, v akom je tretia krajina zneužívaná ako bezpečné útočisko ľuďmi, ktorí sú podozriví z toho, že zohrávajú kľúčovú úlohu v činnostiach zločineckej organizácie a majú prospech z trestnej činnosti a príjmov – nazývaných aj ciele s vysokou hodnotou. Ďalším prvkom, ktorý možno zohľadniť, je existencia významných nedostatkov, ktoré prispievajú k schopnosti zločineckých organizácií prať peniaze alebo presúvať majetok nelegálneho pôvodu v rámci finančného systému. Opatrenia uvedené ďalej by mali posúdiť všetky zainteresované strany podľa ich príslušných mandátov a právomocí a v súlade so zásadou lojálnej spolupráce, a to vo vzťahu ku každej tretej krajine, s ktorou je potrebné zlepšiť justičnú spoluprácu. Mali by sa vykonávať flexibilne, pričom by sa mali zohľadniť rôzne situácie a osobitný kontext.
- g) V súlade so zmluvami si členské štáty ponechávajú širokú právomoc, pokiaľ ide o určenie najúčinnějších nástrojov justičnej spolupráce v trestných veciach s tretími krajinami na bilaterálnom základe. Väčšina ďalej uvedených opatrení má dopĺňať opatrenia prijaté členskými štátmi na bilaterálnej úrovni v rámci ich spolupráce s tretími krajinami, pokiaľ ide o justičnú spoluprácu.

Závery Rady

1. Rada zdôrazňuje potrebu posilniť justičnú spoluprácu v trestných veciach s tretími krajinami ako súčasť úsilia zameraného na boj proti organizovanej trestnej činnosti. Rada sa v tejto súvislosti a popri všeobecnej podpore pokračujúceho úsilia v oblasti justičnej spolupráce s tretími krajinami domnieva, že je potrebná ďalšia práca. Nové opatrenia navrhované na prijatie na úrovni EÚ majú doplniť a posilniť existujúce kroky EÚ a kroky vykonané členskými štátmi na bilaterálnej úrovni.
2. Nové opatrenia by sa mali zamerať na tretie krajiny, s ktorými by bolo mimoriadne prospešné vyvíjať ďalšie úsilie na posilnenie justičnej spolupráce v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Tretie krajiny možno určiť na základe príslušných kritérií, ako je počet „cieľov s vysokou hodnotou“⁴ nachádzajúcich sa v tretích krajinách, ktorých sa týkajú žiadosti o justičnú spoluprácu (vrátane žiadostí o vydanie osôb, žiadostí o vzájomnú právnu pomoc a žiadostí o konfiškáciu) a existencia významných nedostatkov, ktoré prispievajú k schopnosti zločineckých organizácií prať peniaze alebo presúvať majetok nelegálneho pôvodu v rámci finančného systému (na účely týchto záverov ďalej len „prioritné tretie krajiny“).
3. V tomto rámci Rada vyzýva Eurojust, aby v prípade potreby po porade s EJS, Europolom a Európskou prokuratúrou zhromažďoval a posudzoval informácie o krajinách, s ktorými má posilnená spolupráca osobitný význam pre boj proti organizovanej trestnej činnosti, a aby výsledky postúpil Rade a Komisii na diskusiu. Medzitým sa práca na ďalej opísaných opatreniach môže začať už na základe hodnotenia potrieb, ktoré vykoná každý členský štát, Komisia a Eurojust. To umožní lepšie stanovenie priorít a koordináciu v budúcnosti.

⁴ Ciele s vysokou hodnotou sú jednotlivci a zločinecké organizácie, ktoré predstavujú najvyššie riziko organizovanej a závažnej trestnej činnosti, programový dokument Europolu na roky 2024 – 2026, s. 58.

4. Rada vyzýva členské štáty, Komisiu, Eurojust a EJS, aby organizovali výmenu skúseností a najlepších postupov medzi odborníkmi z členských štátov, pokiaľ ide o justičnú spoluprácu s prioritnými tretími krajinami. Bude dôležité, aby sa na takýchto zasadnutiach zúčastnili nielen prokurátori a prípadne vyšetrojúci sudcovia a príslušníci orgánov presadzovania práva, ale aj ústredné orgány. Flexibilita je tiež dôležitá vzhľadom na to, že členské štáty majú rôznu mieru spolupráce a potreby, pokiaľ ide o konkrétne tretie krajiny.
5. Členské štáty sa vyzývajú, aby zabezpečili, že orgány členských štátov, ktoré sa nachádzajú v prioritných tretích krajinách a zohrávajú úlohu pri uľahčovaní justičnej spolupráce, ako sú – v závislosti od organizácie každého členského štátu – styční dôstojníci, styční sudcovia alebo diplomatické zastúpenia, sa budú nabádať, aby sa podelili o svoje skúsenosti, ktoré získali, a osvedčené postupy, ktoré vyvinuli v priebehu svojej justičnej spolupráce v trestných veciach s dotknutou treťou krajinou, a aby v prípade potreby diskutovali o možných spoločných prístupoch ku komunikácii s jej orgánmi. Takéto výmeny by sa mohli organizovať neformálne a pružne, v prípade potreby so zapojením zástupcov EÚ.
6. Eurojust nadviazal intenzívnu spoluprácu s viacerými tretími krajinami. Jednou z foriem takejto spolupráce je vyslanie styčných prokurátorov do Eurojustu. Uzavrelo sa niekoľko dohôd o spolupráci, o ďalších dohodách sa v súčasnosti rokuje a EÚ ich uzatvorí. Tento prístup sa ukázal ako mimoriadne cenný. V operačne odôvodnených prípadoch môže byť potrebné ďalšie úsilie. Eurojust sa vyzýva, aby zvažil vyslanie styčných sudcov, ako sa stanovuje v článku 53 nariadenia (EÚ) 2018/1727, vo vybraných prípadoch a podľa možnosti v rámci plnenia rozpočtu.

7. Existencia medzinárodnej dohody, ktorá poskytuje právny základ pre justičnú spoluprácu s tretími krajinami, výrazne uľahčuje takúto spoluprácu. Členské štáty, ESVČ a Komisia sa vyzývajú, aby podporovali pristúpenie prioritných tretích krajín k dohovorom Rady Európy, ktoré poskytujú takýto právny základ, najmä k dohovorom o vydávaní osôb a k dohovorom o vzájomnej právnej pomoci a k ich protokolom. Pristúpenie by sa malo podporovať v spolupráci s Radou Európy.
8. V záujme účinnejšej spolupráce s prioritnými tretími krajinami je dôležité postupovať spoločne v oblasti diplomacie. Súčasťou toho by boli aj spôsoby, ako zabezpečiť, aby sa v širších diskusiách medzi EÚ a týmito tretími krajinami náležite zohľadnili otázky justičnej spolupráce, najmä ťažkosti pri vykonávaní extradície. Z tohto dôvodu:
- a) Komisia sa vyzýva, aby po konzultácii s Eurojustom a prípadne s Europolom a ESVČ pripravila a pravidelne aktualizovala informačný balík v oblasti spolupráce s prioritnými tretími krajinami vrátane relevantných údajov o úrovni presadzovania práva a justičnej spolupráce. Tento informačný balík sa môže použiť na rôznych fórach spolupráce, v politických dialógoch alebo pri návštevách zástupcov EÚ. Mal by sa poskytnúť aj členským štátom na účely ich vlastných kontaktov s dotknutou treťou krajinou.
 - b) Komisia a členské štáty sa vyzývajú, aby v prípade potreby zorganizovali špecializované dialógy „Tímu Európa“ s prioritnými tretími krajinami za prítomnosti zástupcov Komisie a príslušných členských štátov na vysokej úrovni, v rámci ktorých sa bude diskutovať konkrétne o tom, ako zlepšiť justičnú spoluprácu na všetkých stranách.

9. Opísané opatrenia predstavujú súbor nástrojov pre justičnú spoluprácu s tretími krajinami, ktorý sa má používať pružne a v závislosti od konkrétnych okolností (vrátane situácie z hľadiska nezávislosti súdnictva, ľudských práv a ochrany údajov). Tento súbor nástrojov je obzvlášť užitočný v rámci dodatočného úsilia o zlepšenie a zintenzívnenie justičnej spolupráce s prioritnými tretími krajinami v koordinácii s úsilím v oblasti presadzovania práva. Súbor nástrojov je relevantný aj v širšom kontexte justičnej spolupráce s tretími krajinami vo všeobecnosti a mal by sa v tomto kontexte zohľadniť.
-